

Sygn. akt VII U 1829/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Lucyna Łaciak

Protokolant: Grzegorz Gut

Po rozpoznaniu w dniu 27 października 2014 r. w Warszawie

sprawy (...) Sp. z o.o. w W. i I. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania (...) Sp. z o.o. i I. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 23 maja 2013 r., znak: UBS/(...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, iż odwołująca I. B. podlega ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu, wypadkowemu od dnia 22 listopada 2012 roku z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) Sp. z o.o. w W..

Sygn. akt VII U 1829/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 maja 2013 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. stwierdził, że I. B. jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od 22 listopada 2012 r..

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że I. B. została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z tytułu wykonywania umowy o pracę w (...) Sp. z o.o. od dnia 22 listopada 2012 r..

Nadto ZUS podniósł, że z Krajowego Rejestru Sądowego i umowy spółki, wynika że spółka powstała w dniu 23 maja 2012 r. i wspólnikami spółki są: T. P., I. B., M. B.. Jednocześnie wskazał, że te same osoby wchodzi w skład zarządu spółki. Dodatkowo organ rentowy podniósł, że na nadzwyczajnym zgromadzeniu wspólników podjęto uchwałę w sprawie zatrudnienia na stanowisku dyrektora ds. projektowych I. B..

Od dnia 22 listopada 2012 r. I. B. został zatrudniona na czas nieokreślony, w pełnym wymiarze czasu pracy, z wynagrodzeniem zasadniczym w wysokości 11.400,00 zł brutto na stanowisku dyrektora ds. projektowych.

Do kompetencji I. B. należała kontrola nad projektami przygotowanymi zarówno do pozwolenia na budowę jak i projektami wykonawczymi dostarczonymi na plac budowy.

ZUS podniósł, że jeżeli pomiędzy członkiem zarządu, a spółką zostanie podpisana umowa o pracę, w sytuacji gdy spółki nie reprezentuje ani rada nadzorcza ani pełnomocnik powołany uchwałą wspólników, umowa taka nie powoduje skutków prawnych. Zatem, w ocenie organu rentowego umowa o pracę zawarta z I. B. jest nieważna z mocy samego prawa, i tym samym nie rodzi skutków prawnych i nie może stanowić podstawy do ubezpieczeń społecznych (a.r.).

W dniu 2 lipca 2013 r. M. B. w imieniu (...) Sp. z o.o. złożył za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odwołanie od w/w decyzji ZUS.

W uzasadnieniu odwołania, odwołujący wskazał, że ZUS nie zwracał się do spółki o dostarczenie dokumentów potwierdzających umocowanie osoby, która podpisała umowę o pracę z I. B..

Nadto odwołujący podniósł, że jedną z okoliczności potwierdzającą fakt, iż spółka zawarła z I. B. umowę o pracę była wypłata wynagrodzenia w kwocie 11.400,00 zł miesięcznie i od tej kwoty terminowo i w sposób stały odprowadzane były wszelkiego rodzaju składki i podatki, a organ rentowy pobierał składki/zaliczki na podatek, nie oponował w żaden sposób dokonywanym wpłatom.

Jednocześnie odwołujący wskazał, że wszyscy wspólnicy spółki, członkowie jej zarządu znali i w pełni akceptowali warunki pracowniczego zatrudnienia I. B.. Zaś I. B. bezspornie respektowała treść uchwał i obowiązki wynikające z ksh, a swoje obowiązki ze stosunku pracy wykonywała w określonym czasie, w miejscu wskazanym przez pracodawcę, stosowała się do poleceń co do miejsca, czasu i sposobu wykonywania pracy. Zatem, w ocenie spółki, I. B. ze spółką łączyła ważna umowa o pracę i tym samym I. B. podlegała obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu, wypadkowemu (k.2-6 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 24 lipca 2013 r., zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że zgłoszenie do pracy I. B. i samo zawarcie umowy miało miejsce w krótkim czasie przed powstaniem niezdolności do pracy I. B.. Nadto ZUS wskazał, że sama umowa zawarta pomiędzy I. B. a spółką została podpisana od strony spółki przez M. B. (męża odwołującej) . Zatem, w ocenie organu rentowego, zawarcie umowy o pracę miało na celu wyłącznie uzyskanie wysokich świadczeń z tytułu ubezpieczeń społecznych kosztem innych jego uczestników, nie zaś realizowanie zatrudnienia pracowniczego.

Jednocześnie ZUS podniósł, że w toku postępowania wyjaśniającego nie została przedłożona uchwała powołująca pełnomocnika do zawarcia z odwołującą umowy o pracę. Przedstawiono jedynie umowę, z której nie wynika w żaden sposób, że zawierający umowę ze strony spółki działał jako jej pełnomocnik. W związku z powyższym, w ocenie organu rentowego, umowa jest nieważna (k.19-22 a.s.).

W dniu 20 czerwca 2013 r. I. B. złożyła odwołanie od decyzji ZUS z dnia 23 maja 2013 r. nr (...), którą to decyzją organ rentowy stwierdził, iż odwołująca nie podlega od dnia 22 listopada 2012 r. obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu, wypadkowemu (sygn. akt VII U 1830/13 - k.2-4).

Zarządzeniem z dnia 21 sierpnia 2013 r. sprawę o sygn. akt VII U 1829/13 z odwołania (...) Sp. z o.o. przeciwko ZUS (...) Oddział w W. o podleganie ubezpieczeniom społecznym połączono ze sprawą o sygn. akt VII U 1830/13 (sygn. akt VII U 1830/13- k.12)

Na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 23 maja 2012 r. T. P., I. B. i M. B. zawiązali spółkę działającą pod firmą (...) Sp. z o.o.. Jak wynika z aktu notarialnego, w skład zarządu spółki wchodzi: prezes zarządu w osobie T. P., wiceprezes zarządu w osobie M. B. i członek zarządu w osobie I. B. (a.r.).

W dniu 15 listopada 2012 r. w siedzibie spółki odbyło się Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki pod firmą (...) Sp. z o.o. w organizacji w W.. W zgromadzeniu wzięli udział: T. P., I. B. i M. B.. Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników podjęło uchwałę w sprawie zatrudnienia na stanowisku dyrektora ds. projektowych I. B..

W dniu 22 listopada 2012 r. Spółka zawarła z I. B., będącą w 2 miesiącu ciąży, umowę o pracę. Zgodnie z umową I. B. została zatrudniona na stanowisku dyrektora ds. projektowych w pełnym wymiarze czasu pracy, na czas nieokreślony, z wynagrodzeniem zasadniczym w wysokości 11.400,00 zł..

W dniu 22 listopada 2012 r. I. B. odbyła szkolenie wstępne w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy. W dniu 29 listopada otrzymała zaświadczenie lekarskie stwierdzające, iż brak jest przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku dyrektora ds. projektowych.

I. B. został zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z tytułu wykonywania umowy o pracę w (...) Sp. z o.o. od dnia 22 listopada 2012 r.. Odwołująca wykonywała pracę od dnia 22 listopada 2012 r. do końca stycznia 2013 r. w systemie 8 godzinnym, w biurze firmy. Jej praca polegała na koordynacji projektów, prowadzeniu samego projektu pod względem architektonicznym, koordynacji spraw związanych ze wszystkimi osobami, które pracowały przy tworzeniu projektów budowlanych. Z pracy rozliczała się przed członkami zarządu.

W styczniu 2013 r. I. B. udała się na zwolnienie lekarskie z uwagi na zagrożenie ciąży (zeznania I. B. – k. 110; zeznania świadka A. A. – k.102 a.s.; zeznania świadka A. S. – k.102-103 a.s.; zeznania świadka J. S.- k.108-109 a.s.; zeznania M. B. – k.109 a.s.).

Powyższy stan faktyczny, Sąd Okręgowy ustalił na podstawie akt rentowych oraz na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w toku postępowania, między innymi na podstawie zeznań I. B., M. B. oraz powołanych świadków: A. A., A. S., J. S..

Sąd Okręgowy dał wiarę zeznaniom wszystkich przesłuchanych osób. Zdaniem Sądu złożone zeznania były logiczne, spójne i wzajemnie się uzupełniały. Dodatkowo pozostawały w zgodzie z dowodami z dokumentów i w związku z tym brak było podstaw, by ocenić je jako nie zasługujące na wiarę.

Oceniając zeznania A. A., A. S., J. S., Sąd miał na względzie, iż świadkowie współpracowali z odwołującą spółką, kontaktowali się z I. B. w celu realizacji określonych projektów.

Dokonując oceny zeznań stron Sąd podkreśla, iż zeznania I. B. i M. B. odnosiły się w sposób szczegółowy do okoliczności związanych z zatrudnieniem odwołującej w (...) Sp. z o.o. na podstawie umowy o pracę. Nadto, Sąd wskazuje, że zeznania stron były zgodne z tym, co wynika ze złożonych dokumentów. Powołane przez Sąd dowody z dokumentów, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, były wiarygodne, korespondowały ze sobą oraz z osobowymi źródłami dowodowymi i tworzyły spójny stan faktyczny. Co istotne, strony, w tym organ rentowy, nie kwestionowały ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z tych dokumentów, należało uznać za mające walor dowodowy i ustalić na ich podstawie stan faktyczny.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, iż zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy stanowi wystarczającą podstawę do wydania orzeczenia kończącego postępowanie.

Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie zważył, co następuje:

(...) Sp. z o.o. i I. B. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 23 maja 2013 r., nr (...) zasługuje na uwzględnienie.

Istotą sporu w przedmiotowym postępowaniu było rozważanie, czy I. B. podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu z tytułu zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. na podstawie umowy o pracę od 22 listopada 2012 r..

Zgodnie z treścią przepisów art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r. Nr 1442 j.t.) pracownik objęty jest obowiązkowymi ubezpieczeniami: emerytalnym, rentowym, chorobowym i wypadkowym.

Zgodnie z art. 13 pkt 1 powołanej ustawy obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym powstaje od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku. Obowiązek zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych spoczywa na płatniku składek (art. 36 ust. 2 ustawy), którym jest pracodawca (art. 4 pkt 2 lit. a ustawy).

Na podstawie art. 86 ust. 2 ustawy systemowej Zakład Ubezpieczeń Społecznych w ramach przeprowadzanych kontroli może między innymi ustalać zgłoszenie do ubezpieczenia społecznego oraz prawidłowość i rzetelność obliczania, potrącania i opłacania składek oraz innych składek i wpłat, do których pobierania obowiązany jest Zakład. Może więc badać fakt zawarcia umowy o pracę oraz jej ważność, celem stwierdzenia objęcia pracownika ubezpieczeniami społecznymi (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2005 r. sygn. akt III UK 200/04, publ. LEX nr 155677).

Natomiast na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1 powołanej ustawy Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących zgłaszania do ubezpieczeń społecznych.

Z akt sprawy wynika bowiem niezbieżnie, że I. B., tj. od dnia nawiązania z (...) Sp. z o.o. stosunku pracy, tj. 22 listopada 2012 r. do dnia przejścia na zwolnienie lekarskie, wykonywała obowiązki pracownicze na stanowisku dyrektora ds. projektowych.

Za nieuzasadnione zatem uznać trzeba wszelkie twierdzenia pozwanego organu rentowego, że umowa o pracę zawarta pomiędzy odwołującymi jest nieważna i miała na celu wyłącznie uzyskanie wysokich świadczeń z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych jego uczestników, a nie realizowanie zatrudnienia pracowniczego.

W tym miejscu podkreślić należy, że zgodnie z przyjętym w judykaturze stanowiskiem sam fakt, że zawierające umowę o pracę strony kierują się wyłącznie objęciem pracownika ubezpieczeniem społecznym nie może skutkować nieważnością takiej umowy.

Jednocześnie należy wskazać, że zgodnie z treścią przepisu art. 22 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem, w miejscu i czasie przez pracodawcę wyznaczonym, a pracodawca do zatrudnienia pracownika za wynagrodzeniem. Celem zatem i zamiarem stron umowy o pracę winna być faktyczna realizacja treści stosunku pracy w granicach określonych umową, przy czym oba te elementy wyznaczają: ze strony pracodawcy – realna potrzeba ekonomiczna i umiejętności pracownika, zaś ze strony pracownika – ekwiwalentność wynagrodzenia uzyskanego ze świadczenia pracy.

Według zaś art. 8 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, czyli zatrudnioną przez pracodawcę. Dlatego w sytuacji, gdy po zawarciu umowy o pracę pracownik podejmuje pracę i ją wykonuje, a pracodawca godzi się na to, nie można mówić o pozorności i przeciwnie – pozorność występuje w przypadku nie realizowania przez pracownika czynności pracowniczych.

Odrębnie należy się natomiast odnieść do kwestii nawiązywania z członkami zarządu stosunku pracy w sposób dorozumiany, w szczególności w przypadku nieważności umowy o pracę zawartej z naruszeniem art. 210 k.s.h. Możliwość taka dopuszczana jest w orzecznictwie (wyrok SN z dnia 20 stycznia 2010 r., II PK 178/09, LEX nr 577829, z dnia 8 czerwca 2010 r., I PK 16/10, LEX nr 607243; z dnia 12 maja 2011 r., II UK 20/11, LEX nr 885004; z dnia 16 stycznia 2013 r., II CSK 280/12, LEX nr 1294478 oraz z dnia 13 listopada 2013 r., I PK 94/13, LEX nr 1448692), zgodnie z którym nie można podzielić poglądu, że stwierdzenie nieważności umowy o pracę z powodu naruszenia art. 210 § 1 k.s.h. powoduje automatyczne wyłączenie członka zarządu spółki z obowiązkowych ubezpieczeń społecznych przewidzianych dla pracowników. Podobnie SA w Łodzi w wyroku z dnia 10 lutego 2014 r., III AUa 707/13, LEX nr 1428168 podkreślił, że o nawiązaniu stosunku pracy stanowiącego tytuł ubezpieczeń społecznych, nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku

pracy, wynikających z art. 22 § 1 k.p. W związku z powyższym, istotnym więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych.

Zauważyć bowiem należy, że ze względu na specyfikę stosunku pracy uregulowanego w kodeksie pracy, a zwłaszcza ze względu na konsensualno-realny charakter umów o pracę powszechnie, zarówno w doktrynie, jak i orzecznictwie Sądu Najwyższego, przyjmuje się, że zawarcie nieważnej umowy o pracę może w pewnych przypadkach prowadzić do nawiązania stosunku pracy i to na warunkach określonych w tej umowie. Może to mieć miejsce wówczas, gdy pracownik za wiedzą i wolą osób (organów) uprawnionych do działania za pracodawcę został dopuszczony do wykonywania pracy na warunkach przewidzianych taką umową.

Transponując powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy stwierdzić trzeba – jak wskazano na wstępie – że twierdzenia pozwanego organu rentowego kwestionujące ważność umowy o pracę z dnia 22 listopada 2012 roku, jaką zawarli I. B. z (...) Sp. z o.o. są pozbawione podstaw.

Z osobowego materiału dowodowego wynika bowiem niezbicie, że zatrudniona na stanowisku dyrektora ds. projektowych I. B. pracowała w systemie 8 godzinnym. Rozliczała się ze swojej pracy przed obydwoma członkami zarządu. Wykonywała pracę w biurze firmy. Zdarzało się, że jeździła poza teren biura. Czynności należące do zakresu jej obowiązków wykonywała od 22 listopada 2012 r. do stycznia 2013 r., albowiem po 30 tygodniu ciąży zaczęła mieć problemy zdrowotne (brak przyrosty płodu) (k.110 a.s.). Za wykonywaną pracę otrzymywała wynagrodzenie. Co więcej, w dniu 15 listopada 2012 r. w odwołującej spółce odbyło się Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników, celem podjęcia uchwały w sprawie zatrudnienia na stanowisku dyrektora ds. projektowanych I. B.. Na tym zgromadzeniu obecni byli: T. P.- prezes zarządu, M. B.- wiceprezes zarządu i I. B.- członek zarządu. Tym samym za wiedzą i wolą organów spółki (...) świadczyła pracę na rzecz spółki na podstawie zawartej w dniu 22 listopada 2012 r. umowy o pracę.

W ocenie Sadu Okręgowego należy stwierdzić, iż na organie rentowym, który przyjął zgłoszenie do ubezpieczenia pracowniczego i nie kwestionował tytułu tego zgłoszenia oraz przyjmował składki, spoczywa ciężar dowodu, że strony umowy o pracę złożyły fikcyjne oświadczenia woli. Tego rodzaju stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku w sprawie I UK 74/10, a Sąd Okręgowy to stanowisko w pełni podziela. Organ rentowy w niniejszej sprawie nie przedstawił żadnych wniosków dowodowych na potwierdzenie, że I. B. faktycznie pracy w (...) Sp. z o.o. nie wykonywała.

Konkludując stwierdzić należy, że odwołanie (...) Sp. z o.o. i I. B. jest uzasadnione, albowiem postępowanie dowodowe wykazało, że po nawiązaniu stosunku pracy I. B. wykonywała obowiązki pracownicze.

W związku z powyższy, Sąd w oparciu o przepis art. 477⁽¹⁴⁾ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdził, iż odwołująca I. B. podlega ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 22 listopada 2012 r. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) Sp. z o.o. w W..

(...)